

VAN HET BESTUUR

Het vierde lustrum van "Albertus Perk"

Dit keer staat een groot deel van deze rubriek in het teken van de lustrumviering. *Albertus Perk* bestaat als historische vereniging dit jaar 20 jaar en dat vieren we met twee tentoonstellingen die

gelijktijdig plaatsvinden in het Goois Museum en het Omroepmuseum en met het uitbrengen van een boek. Het thema luidt:

Hilversum en de omroep

Opening

Voor de opening van de tentoonstelling op donderdag 12 oktober nodigen we allereerst de mensen uit die aan de voorbereiding hebben meegewerkt. Dat zijn er niet weinig. Zo'n 50 mensen hebben in de afgelopen twee jaar op een of andere wijze hun bijdrage geleverd. Daarnaast verwachten we de officiële instanties, de relaties van twee musea en de vertegenwoordigers van onze zusterverenigingen. En tot slot on-

ze leden. Maar daar zit een probleem. Het lustrum is de afgelopen jaren zo gegroeid (bijna 1000 op dit moment) dat we andere oplossingen moesten bedenken.

Om toch aan alle leden een service te kunnen bieden zijn extra bijeenkomsten in beide musea belegd, die gratis toegankelijk zijn. Deze bijeenkomsten komen in de plaats van de gewone ledenavonden. Voor het programma verwijzen we naar de rubriek AGENDA (p. 111).

Tentoonstellingen in twee musea

De opzet van de tentoonstellingen *Hilversum en de Omroep* (met als ondertitel *Van weversdorp tot Gooise matras*) in het Omroepmuseum en het Goois Museum is qua thema's gelijk, maar het materiaal is over de twee musea verdeeld. Zeer uiteenlopende voorwerpen, maquettes, foto's en documenten belichten de thema's en de relatie tussen de omroep en Hilversum. Onderwerpen zijn ondermeer de studio's, de huisvesting, de vele al of niet gerealiseerde plannen van de omroepen, de invloed van de gemeente Hilversum en de ruimtelijke ordening op de omroeporganisaties en de invloed van de omroep op de Hilversumse samenleving.

Inhoud jubileumboek

Het jubileumboek heeft dezelfde titel als de tentoonstelling (zonder ondertitel), maar benadert het onderwerp vanzelfsprekend op een wat andere wijze. Een zestal werkgroepen met in totaal 40 medewerkers zijn in de afgelopen twee jaar bezig geweest met het verzamelen van het nodige materiaal en het schrijven van de artikelen.

Redacteuren waren Jan van Herpen, Jan E. Lamme en Egbert J. Pelgrim. De eindredactie werd gedaan door Karin Abrahamse samen met Kees Cabout.

Een veelheid van onderwerpen komt in het boek aan de orde. Voor een groot deel gebaseerd op nooit eerder gepubliceerd materiaal. Een greep uit de verscheidenheid:

- * de relatie NSF en het omroepbedrijf
- * de oerknal: 21 juli 1923
- * de oprichting van de eerste vijf omroepen
- * de bouw en architectuur van vier grote radiostudio's
- * Hof van Holland als radiostudio
- * het Concertgebouw in de AVRO-studio
- * Cinema Royal en de VARA
- * de opleiding in Santbergen
- * relatie omroep en gemeentebestuur Hilversum
- * Omroep en personeelsvoorzieningen, sfeer, huisvesting, sport
- * de vervoersaccommodatie van de omroep
- * de uitstraling op de lokale economie
- * de kunst bij en in de omroepgebouwen

Het boek omvat 208 pagina's en is rijk voorzien van foto's en afbeeldingen, die voor een groot deel nooit eerder werden gepubliceerd. Het wordt uitgebracht door Uitgeverij Verloren te Hilversum. Prijs in de boekwinkel: f 29,90. Het boek is op de ledenavonden in beide musea en in 'de Akker' met korting verkrijgbaar. Ledenprijs: f 25,-.

Ontwikkelingen rond binnenstad en villawijken

Ondanks (of misschien wel juist vanwege) de warmte van de afgelopen zomer hebben we de vinger aan de pols gehouden van ontwikkelingen rond villawijken en binnenstad. Zoals u van ons gewend bent geven we u dmv. dit tijdschrift informatie over onze betrokkenheid bij een aantal zaken.

Villa's bij Rosarium bedreigd

Toen in maart 1994 de 'Villa met de pilaren', Peerlkampaan 18-20 bij het Rosarium, afbrandde hadden we nog de hoop op een spoedig herstel. De villa is een van de oudste van Hilversum, gebouwd in 1846 aan de 's-Gravelandseweg en in 1882 verplaatst naar de huidige plek. Het is een gave representant van de grote neo-classicistische villa's. De villa is bovendien beeldbepa-

lend voor het ensemble van deze omgeving.

Toen herstel uitbleef en er onvoldoende provisorische maatregelen werden getroffen om het resterende in- en exterieur voor verder verval te behoeden, heeft *Albertus Perk* samen met *Pas Op!* op 28 december 1994 aan de Minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschappen een verzoek gericht om deze villa als beschermd monument aan te wijzen.

Vrijwel gelijktijdig werd de dichtbijgelegen villa, Boomberglaan 4, met de sloop bedreigd ten behoeve van nieuwbouw. Deze villa werd omstreeks 1890 gebouwd en is een gaaf voorbeeld van een type met neo-classicistische elementen in combinatie met vakwerk. Veel onderdelen zijn rijk gedetailleerd, terwijl het interieur zich nog in originele staat bevindt. Ook voor deze villa heb-

ben we de status als beschermd rijksmonument aangevraagd.

Zoals te doen gebruikelijk wordt zo'n verzoek aan de minister voor advies voorgelegd aan de gemeente Hilversum. Tot ons genoegen heeft het college van B&W, na advies van de gemeentelijke monumentencommissie, ons verzoek ondersteund. De commissie noemt de toekomst van beide panden zelfs van nationaal belang. We verwachten derhalve een positief besluit van de minister van O.C.W.. Maar dat wil nog niet zeggen dat de toekomst van beide panden veilig is gesteld. De eigenaren zullen de bereidheid en de mogelijkheid moeten hebben om mee te werken.

Met name voor de 'villa met de pilaren' geldt, dat op zeer korte termijn de maatregelen dienen te worden genomen om verder verval te voorkomen. Dat is nog verergerd door baldadigheid van jeugd gedurende de afgelopen zomer, waarvoor de politie enkele malen moest uitrukken. We dringen er bij de gemeente op aan gebruik te maken van de mogelijkheid de eigenaar via haar 'aanschrijvingsbevoegdheid' te verplichten tot een eerste stap in de strijd tegen verdere verloederding.

FFMR

Afbraak in Oude Torenstraat onzinnig

In het maartnummer van dit tijdschrift (EP1995-1, blz.6) berichtten wij, dat de Oude Torenstraat mogelijk bestemd zou worden voor het doorlaten van tweerichtingverkeer, waardoor de 'dorpse' panden tegenover de toren van de Oude Kerk gesloopt dienden te worden. We hebben er steeds voor gepleit om slechts één verkeersstroom door deze straat te leiden, waardoor sloop niet nodig zou zijn.

Inmiddels heeft de gemeente een nieuw verkeersplan uitgebracht, waarin wij tot onze voldoening lazen, dat tbv. een binnenring slechts ruimte voor één verkeersstroom door de Oude Torenstraat nodig zal zijn. En daarmee zou o.i. de afbraak voor de wegverbreding overbodig zijn.

Toen we in juli j.l. in Haarlem bij een hoorzitting van Provinciale Staten over het bestemmingsplan Kerkbrink te horen kregen, dat ook in het geval van éénrichtingverkeer aan afbraak niet viel te ontkomen, waren we hoogstverbaasd. Onze voorzitter, Fred Repko, heeft daarom ver-

langd, dat een besluit tot afbraak onderbouwd zou worden door gemeentelijke verkeersdeskundigen (dat is tot heden niet gebeurd). Toen kwam de aap uit de mouw: de wegverbreding zou noodzakelijk zijn uit esthetische overwegingen!? U zult begrijpen, dat wij het daar volstrekt niet mee eens zijn. Wij blijven vasthouden aan ons uitgangspunt, dat het karakter van dit kleinschalige historische gebied niet nog verder mag worden aangetast. We voelen ons daarbij gesteerd door de gemeente zelf, die in haar nieuwe verkeersnota 'Wegen' pleit voor verkeersoplossingen die binnen de bestaande infrastructuur en de bestaande bakmaten (ruimte tussen de gevels) moeten passen!

We zullen nu verdere stappen richting politiek nemen. In eerste instantie met de wethouder voor de binnenstad, E.H.D. Smit, die elders blij heeft gegeven zich te willen inzetten voor het historisch erfgoed van Hilversum.

FFMR

Bussumerstraat e.o. op de goede weg?

Ook over de ontwikkelingen rond Bussumerstraat en Wagemakersplein berichtten we u eerder (EP1994-1, blz.10). Kortgeleden verscheen het 'stedebouwkundig plan en randvoorwaarden voor het gebied Bussumerstraat, Oude en Nieuwe Doelenstraat'. Hoewel we in grote lijnen redelijk positief zijn over dit plan, zien we ook tekortkomingen. We hebben dit in juni j.l. per brief bij de gemeente onder de aandacht gebracht.

Positief is dat er meer begrip lijkt te zijn gekomen voor het specifieke van de Hilversumse binnenstad, wat b.v. blijkt uit de eis dat bebouwing moet harmoniëren met schaal, maat en karakter van het gebied.

De kritiek is dat jammergenoeg niet wordt duidelijk gemaakt wat die begrippen inhouden. En ook de onderbouwing ontbreekt waarom in een gebied dat gekenmerkt wordt door losse panden met een of twee lagen met een kap nu ineens drie of vier woonlagen in aaneengesloten bebouwing verschijnen, zoals in de Bussumerstraat. Ook op andere plaatsen in het plangebied worden hogere accenten gegeven dan uit de bestaande elementen van het gebied valt af te leiden. In onze brief geven we daar voorbeelden van.

Ook een gedegen historische analyse van het

gebied ontbreekt. Zonder een dergelijke benadering is het maken van gefundeerde keuzes niet goed mogelijk. Verder wordt niet duidelijk gemaakt in welke relatie het gebied staat tot de directe omgeving en de rest van de stad.

De brief laat de mogelijkheid open, dat gemaakte keuzes goed zouden kunnen zijn, als de onderbouwing zou deugen. Maar omdat het daaraan schort, komen de gemaakte keuzes van het plan over als willekeurig.

De gemeente heeft nog niet gereageerd.

JEL

Spannende tijden voor bomen Hof van Holland

De komende jaren gaat er op de Kerkbrink heel wat veranderen. Het oude Hof van Holland gaat tegen de vlakke en maakt plaats voor een winkel-passage met een nieuw café-restaurant aan de Kerkbrink (het liefst onder de oude naam). Wat dat betreft blijft alles wat het was en kunt u straks weer uw kopje koffie drinken met het uitzicht op de Grote Kerk en het Goois Museum. En als het meezit onder dezelfde bomen. Het is namelijk de bedoeling, dat de twee prachtige en grote bomen (esdoorn en plataan) blijven staan! En dit ondanks de wat paniekerige berichtgeving in de krant in juli j.l.

Informatie van de gemeentelijke projekteerder voor dit deel van de binnenstad, Willy Hilhorst, leerde ons dat de gemeente en de projectontwikkelaar Wilma samen een inspanningsverplichting op zich hebben genomen om beide bomen te sparen. Het bouwplan van Hans Ruijssenaars is zo ontworpen, dat de linkerboom, de esdoorn, zonder meer kan blijven bestaan. Moeilijker ligt het voor de rechterboom, de plataan. Die staat 'middenin' de serre van het geplande nieuwe café-restaurant.

Geprobeerd zal worden om deze boom enkele meters te verplaatsen, maar dat is geen simpel karwei bij zo'n gevaarte. Er wordt een extern bureau ingeschakeld om te bekijken hoe dit het best kan gebeuren. En bij de sloop van Hof van Holland zal voorzichtig worden omgegaan met de bomen, zodat ze niet beschadigen.

Gemeente en *Albertus Perk* zijn het er over eens, dat de aanwezige kwaliteit (de hoge bomen) als het kan moet worden behouden. We houden de vinger aan de pols!

Roel Leenders, adviseur bestuur AP

Ons spijkerhard standpunt over de Spijkerpandjes

Eerder hebben we melding gemaakt van de plannen om in het zgn. 'gat van de Kerkbrink' tot nieuwbouw te komen met behoud van de Spijkerpandjes (EP1994-4, blz.171). Met instemming van het college van B&W zijn daarom de architect prof. ir Hans Ruijssenaars en zijn opdrachtgever, de projectontwikkelaar Wilma Vastgoed B.V. al geruime tijd bezig deze plannen uit te werken.

We werden dan ook zeer onaangenaam verast door een vergadering van de raadscommissie voor de binnenstad in begin juli, toen tijdens het punt 'voortgang Kerkbrink', bedoeld als een informatieronde, plotseling de Spijkerpandjes weer ter discussie werden gesteld. Zowel het CDA als Groen Links kwamen met het plan om de pandjes te verplaatsen naar wat wel het 'historisch buurtje' in de Laanstraat wordt genoemd.

Wat ons nog het meest heeft verbaasd is, dat de wethouder voor de binnenstad toezegde een berekening te laten maken over de kosten/baten van de verplaatsing van de pandjes. Verbazing om verschillende redenen:

*De wethouder moet toch weten, dat hij zich tov. Wilma Vastgoed en de architect volstrekt ongehoofwaardig maakt, wanneer hij (zonder overleg) plannen wijzigt die al geruime tijd worden bewerkt en waaraan al veel geld is gespendeerd? Plannen die bovendien gebaseerd zijn op een bepaalde opvatting van de opdrachtgever om van de Kerkbrink een levend en levendig geheel te maken en die door de gemeenteraad zijn goedgekeurd! Daar torn je toch zo maar niet aan. Nog afgezien van de verspilling van ambtelijke tijd aan zo'n onderzoek.

*Het verplaatsen van de Spijkerpandjes acht *Albertus Perk* geschiedvervalsing. Laat de historie van Hilversum spreken op de plaats waar ze thuis hoort. Integreer het verleden in het heden.

*Dat brengt ons op het hoofdbezwaar: het lijkt er op of de gemeente de historie wil wegstoppen in een zogenaamd 'historisch buurtje' en daarmee het Hilversumse verleden wil afkopen om dan elders de handen vrij te hebben. De term 'historisch buurtje' gaat ons daarom meer en meer tegenstaan.

Uiteraard hebben wij ons licht opgestoken bij Wilma Vastgoed en architect Hans Ruijssenaars. Daaruit bleek dat men onverkort vasthoudt aan handhaving van de Spijkerpandjes. Er is na veel studie door de architect een verbeterde versie van het plan voor de zuidwand gemaakt, die (als dit nummer verschijnt) inmiddels is gepresenteerd aan de Commissie Binnenstad. In dit verbeterde plan zijn accenten aangebracht op de hoek Langestraat/Kerkbrink en op de verspringing van de rooilijn tegenover het Goois Museum. Verder valt op dat de winkelpanden een verdieping hoger zijn geworden, wat o.i. de eenheid ten goede komt. En de Spijkerpandjes... die zijn gewoon gehandhaafd. Ze zullen onder toezicht van een restauratiearchitect van Wilma balk voor balk en steen voor steen worden afgebro-

ken om na de bouw van de parkeergarage in volle glorie terug te komen. Op de oude plek.

Je moet er niet aan denken wat de consequenties zijn van weer een nieuw ontwerp. In het beste geval: uitstel van de bouw en een grote schadepost voor de gemeente en dus voor de gemeenschap. In het slechtste scenario trekt de projektontwikkelaar zich terug en ligt het gat er wellicht over twintig jaar nog!

Ook over deze zaak willen we een gesprek met de wethouder voor de binnenstad E.H.D. Smit om hem op andere gedachten te brengen. Gelukkig heeft hij in een vergadering van de raadscommissie een gesprek toegezegd. Wordt vervolgd.

FFMR/JEL

BESCHRYVING VAN HILVERSUM 1770

genummerde herdruk nu gereed

Het bestuur van *Albertus Perk* heeft het initiatief genomen tot een heruitgave van een heel bijzonder boekje, dat zonder twijfel een 'collectors-item' gaat worden, n.l.

BESCHRYVING VAN HILVERSUM

dat voor het eerst verscheen in 1770 en dat algemeen wordt toegeschreven aan ds. Van Yssum (1743-1824). Van het origineel zijn slechts enkele exemplaren bekend.

Deze *facsimile uitgave* is opnieuw in *boekdruk* uitgevoerd en voorzien van twee etsen van Willem Writs (1734-1786). Het zijn afbeeldingen van de Kerkbrink in 1762 en 1766. De laatste direct na de brand gemaakt. De etsen zijn zoals in het origineel in het boekje ingenaaid en voorzien van een vouw.

Ook de *uitgebreide toelichting* van François Renou is ruim voorzien van afbeeldingen, zoals een fraaie prent van Writs, een tekening van de Kerkbrink van Albertus Perk en de dichter Willem Bilderdijk. Tevens herdruk van twee 'medaillons' van de 'collecteplaat' van 1766.

Deze *genummerde heruitgave* is een uniek bezit en het doet ons plezier die aan de leden van onze vereniging met een flinke korting te kunnen aanbieden.

winkelprijs f 9,95

ledenprijs f 7,50

Leden kunnen de uitgave aanschaffen vanaf de eerstvolgende ledenavond. Bestellen kan ook. Maak dan f 7,50 over op gironummer 307328 tnv. penningmeester HHK 'Albertus Perk', onder vermelding van 'Hilversum 1770'. Bij de eerstvolgende verzending van 'Eigen Perk' wordt het boekje meegestuurd.